

Лекції з питань запобігання і виявлення корупції

місце проведення: м. Хмільник вул.Шевченка, 25,

Тема лекції: «Викривач: умови, за сукупності яких особа буде вважатися викривачем, здійснення повідомлення про корупцію»

Викривач – фізична особа, яка за наявності переконання, що інформація є достовірною, повідомила про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону, вчинених іншою особою, якщо така інформація стала їй відома у зв'язку з її трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням нею служби чи навчання або її участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання (абз. 20 ст. 1 Закону).

Умови, за сукупності яких особа буде вважатися викривачем:

- ІІ фізична особа (громадянин України, іноземець, особа без громадянства), яка має переконання, що інформація є достовірною;
- ІІ повідомлення викривача містить інформацію про факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону, тобто такі фактичні дані, що підтверджують можливе вчинення правопорушення та можуть бути перевірені;
- ІІ інформація стала відома викривачу у зв'язку з його трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням служби чи навчання, участю у передбачених законодавством процедурах.

Наявність у викривача внутрішнього переконання, що інформація є достовірною, – це суб'єктивне відчуття впевненості особи в правдивості інформації, яку вона повідомляє, про можливі факти вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, що базується на її життєвому/професійному досвіді, сукупній оцінці об'єктивності джерела та змісту такої інформації.

При цьому достовірність інформації – її властивість встановлювати реальну наявність фактичних даних про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону, а також суб'єктивне сприйняття інформації такою, що відповідає дійсності і є правдивою.

Фактичні дані в повідомленні викривача мають складатися з інформації про конкретні факти порушення встановлених Законом вимог, заборон та обмежень, яке вчинене особою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 Закону. Зокрема, це можуть бути відомості про обставини правопорушення, місце і час його вчинення, особу, яка вчинила правопорушення, тощо.

Відповідно до ч. 1 ст. 53-3 Закону права викривача виникають з моменту повідомлення інформації про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону.

Отже, викривач має повідомити про:

корупційне правопорушення – діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 Закону, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність; **правопорушення, пов'язане з корупцією** – діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 Закону, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність;

інші порушення Закону (наприклад, недотримання вимог щодо прийняття антикорупційної програми, непроведення спеціальної перевірки, непроведення службового розслідування, незабезпечення каналів для повідомлень, непритягнення до дисциплінарної відповідальності за вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення тощо).

Закон пов'язує виникнення правового статусу викривача з моментом повідомлення про корупцію і не містить вимоги щодо підтвердження інформації, викладеної в повідомленні.

Звертаю увагу, що у п. 92 Постанови Верховного Суду у справі № 815/2074/18 від 15.08.2019 зазначено, що викривач набуває такого статусу з моменту, коли він здійснив усі залежні від нього дії для повідомлення про порушення вимог Закону України «Про запобігання корупції» іншою особою, щоб відповідна інформація надійшла до адресата.

Аналогічні висновки містить Постанова Верховного Суду у справі № 816/1874/17 від 11.06.2020.

Отже, якщо інформація, викладена в повідомленні про корупцію, не знайде свого підтвердження, особа не втрачає статусу викривача.

Щодо європейського законодавства, то, наприклад, ст. 6 Директиви передбачено, що особа, яка повідомляє про порушення, підлягає захисту за дотримання таких умов: вона має розумні підстави вважати, що інформація про порушення була правдивою на час повідомлення, повідомлення відбулось внутрішніми або зовнішніми каналами або шляхом публічного розкриття.

Моментом здійснення повідомлення про корупцію пропонується вважати:

- Î час здійснення повідомлення про корупцію на особистому прийомі керівника, заступника керівника або іншого працівника установи;
- Î час надходження повідомлення про корупцію на електронну пошту установи;
- Î час прийняття повідомлення про корупцію на телефон гарячої лінії установи;
- Î час надходження заповненої форми повідомлення про корупцію на вебсайт установи; Î дата відправлення повідомлення про корупцію поштою (відповідно до штампа на конверті).

Важливою умовою для визнання особи викривачем є повідомлення ним інформації про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону, отриманої під час здійснення одного із вказаних видів діяльності: Î трудової;

Тема лекції: «Викривач: умови, за сукупності яких особа буде вважатися викривачем, здійснення повідомлення про корупцію»

- П професійної;
- П господарської;
- П громадської;
- П наукової діяльності;
- П проходження служби чи навчання;
- П участі у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання.

Також викривачем буде вважатись особа, якій стала відома інформація під час участі в передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, зокрема стажування, участь у конкурсі на зайняття посади/прийняття/відбір на роботу/службу, обрання до складу громадської ради, участь у тендері, вступ до навчального закладу тощо.

Але, особа, яка повідомила про можливе правопорушення, НЕ Є ВИКРИВАЧЕМ, якщо повідомлена нею інформація:

- 1) не містить фактичних даних, які можуть бути перевірені, зокрема про обставини правопорушення, місце і час його вчинення, особу, яка вчинила правопорушення;
- 2) стала їй відома не у зв'язку з трудовою, професійною, господарською, громадською, науковою діяльністю, проходженням служби чи навчання або участю у передбачених законодавством процедурах, які є обов'язковими для початку такої діяльності, проходження служби чи навчання, а, наприклад, із загальнодоступних джерел (реєстрів, баз даних, сайтів, засобів масової інформації).

Окремо звертаю увагу, що викривач може мати процесуальний статус у справах про адміністративні правопорушення та в кримінальному провадженні. Відповідно до ч. 3 ст. 272 КУпАП **викривач є свідком** у справах про адміністративні правопорушення, пов'язані з корупцією.

Так, у справах про адміністративні правопорушення викривачем (свідком) буде особа, яка повідомила про вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією, зокрема про:

- П порушення обмежень щодо сумісництва та суміщення з іншими видами діяльності (ст. 172-4 КУпАП);
- П порушення встановлених законом обмежень щодо одержання подарунків (ст. 172-5 КУпАП);
- П порушення вимог фінансового контролю (ст. 172-6 КУпАП);
- П порушення вимог щодо запобігання та врегулювання конфлікту інтересів (ст. 172-7 КУпАП);
- П незаконне використання інформації, що стала відома особі у зв'язку з виконанням службових або інших визначених законом повноважень (ст. 172-8 КУпАП);
- П порушення встановлених законом обмежень після припинення повноважень члена Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг (ст. 172-8-1 КУпАП);
- П невжиття заходів щодо запобігання корупції (ст. 172-9 КУпАП);

Тема лекції: «Викривач: умови, за сукупності яких особа буде вважатися викривачем, здійснення повідомлення про корупцію»

П порушення заборони розміщення ставок на спорт, пов'язаних з маніпулюванням офіційним спортивним змаганням (ст. 172-9-1 КУпАП);

П порушення законодавства у сфері оцінки впливу на довкілля (ст. 172-9-2 КУпАП); П невиконання законних вимог (приписів) Національного агентства (ст. 188-46 КУпАП).

Відповідно до п. 16-2 ч. 1 ст. 3 КПК **викривач** – це фізична особа, яка за наявності переконання, що інформація є достовірною, звернулася із заявою або повідомленням про корупційне кримінальне правопорушення до органу досудового розслідування.

За своїм процесуальним статусом викривач як учасник кримінального провадження є заявником (п. 25 ч. 1 ст. 3 КПК).

У примітці до ст. 45 КК визначено, які кримінальні правопорушення належать до корупційних кримінальних правопорушень.

Згідно з КПК викривачем вважається особа, яка повідомила інформацію про такі корупційні кримінальні правопорушення у **разі їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем**:

П привласнення, розтрату майна або заволодіння ним шляхом зловживання службовим становищем (ст. 191 КК);

П викрадення, привласнення, вимагання вогнепальної зброї, бойових припасів, вибухових речовин чи радіоактивних матеріалів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживанням службовим становищем (ст. 262 КК);

П викрадення, привласнення, вимагання наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів чи заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем (ст. 308 КК);

П викрадення, привласнення, вимагання прекурсорів або заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем (ст. 312 КК);

П викрадення, привласнення, вимагання обладнання, призначеного для виготовлення наркотичних засобів, психотропних речовин або їх аналогів, чи заволодіння ним шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем та інші незаконні дії з таким обладнанням (ст. 313 КК);

П порушення встановлених правил обігу наркотичних засобів, психотропних речовин, їх аналогів або прекурсорів (ст. 320 КК);

П викрадення, привласнення, вимагання документів, штампів, печаток, заволодіння ними шляхом шахрайства чи зловживання службовим становищем або їх пошкодження (ст. 357 КК);

П викрадення, привласнення, вимагання військовослужбовцем зброї, бойових припасів, вибухових або інших бойових речовин, засобів пересування, військової та спеціальної техніки чи іншого військового майна, а також заволодіння ними шляхом шахрайства або зловживання службовим становищем (ст. 410 КК); **а також про такі кримінальні правопорушення**:

П нецільове використання бюджетних коштів, здійснення видатків бюджету чи надання кредитів з бюджету без встановлених бюджетних призначень або з їх перевищенням (ст. 210 КК);

П підкуп працівника підприємства, установи чи організації (ст. 354 КК);

П зловживання владою або службовим становищем (ст. 364 КК);

П зловживання повноваженнями службовою особою юридичної особи приватного права незалежно від організаційно-правової форми (ст. 364-1 КК);

П зловживання повноваженнями особами, які надають публічні послуги (ст. 365-2 КК);

П прийняття пропозиції, обіцянки або одержання неправомірної вигоди службовою особою (ст. 368 КК);

Тема лекції: «Викривач: умови, за сукупності яких особа буде вважатися викривачем, здійснення повідомлення про корупцію»

І підкуп службової особи юридичної особи приватного права незалежно від організаційноправової форми (ст. 368-3 КК);

І підкуп особи, яка надає публічні послуги (ст. 368-4 КК);

І незаконне збагачення (ст. 368-5 КК);

І пропозиція, обіцянка або надання неправомірної вигоди службовій особі (ст. 369 КК); І зловживання впливом (ст. 369-2 КК України).

Крім того, викривачем буде вважатися особа, яка повідомила органам досудового розслідування про вчинення таких **кримінальних правопорушень, пов'язаних з корупцією**:

І декларування недостовірної інформації (ст. 366-2 КК);

І неподання суб'єктом декларування декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (ст. 366-3 КК);

І протиправний вплив на результати офіційних спортивних змагань (ст. 369-3 КК).

Під час роботи виникають ситуації, коли викривач звертається до уповноваженого підрозділу (уповноваженої особи) з проханням підтвердити його статус викривача або, навпаки, працівнику уповноваженого підрозділу (уповноваженій особі) для вжиття заходів захисту викривача або надання консультативної допомоги потрібно встановити, що особа є викривачем.

Пропоную враховувати **приблизний перелік документів, які можуть підтвердити, що особа є викривачем**:

- копія повідомлення про корупцію, яка містить відмітку про отримання повідомлення установою або інше підтвердження отримання установою повідомлення (поштове повідомлення про вручення, скан підтвердження отримання повідомлення з електронної скриньки);
- копія відповіді установи, уповноваженого підрозділу (уповноваженої особи), спеціально уповноваженого суб'єкта на повідомлення про корупцію (де чітко зазначено про те, що особа є викривачем, або про стан/результати розгляду її повідомлення);
- витяг з Єдиного реєстру досудових розслідувань, до якого внесено відомості про кримінальне корупційне правопорушення за заявою викривача (заявника);
- копія повідомлення Національному агентству про початок досудового розслідування за участю викривача, направленою відповідно до вимог ч. 9 ст. 214 КПК;
- копія повідомлення Національному агентству про участь викривача у справі про адміністративне правопорушення, пов'язане з корупцією;
- інші документи, які підтверджують, що особа є викривачем у зв'язку з повідомленням про корупцію.

Щодо отримання та розгляду повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону України «Про запобігання корупції»

Відповідно до ст. 53¹ Закону організації зобов'язані забезпечити функціонування внутрішніх каналів для повідомлення та розгляду повідомлень.

Тема лекції: «Викривач: умови, за сукупності яких особа буде вважатися викривачем, здійснення повідомлення про корупцію»

Згідно з ч. 1 ст. 53⁹ Закону до повноважень уповноважених підрозділів (уповноважених осіб), зокрема, належать організація роботи внутрішніх каналів повідомлення, отримання та організація розгляду повідомленої через такі канали інформації.

Подання повідомлень (у тому числі анонімних) через внутрішні канали повідомлення здійснюється через відкритий для цілодобового доступу Портал та спеціальні телефонні лінії.

Портал – інформаційно-комунікаційна система, яка має комплексну систему захисту інформації з підтвердженою відповідністю згідно із [Законом України](#) «Про захист інформації в інформаційнокомунікаційних системах», що забезпечує обмін даними з викривачем за допомогою мережі Інтернет, збирання, зберігання, використання, захист, облік, пошук, узагальнення повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень Закону, а також іншої інформації, в тому числі про статус викривачів, стан та результати розгляду їх повідомлень про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень [Закону](#).

Функціонування Порталу передбачає обробку персональних даних, якщо вони повідомлені викривачем, а також персональних даних осіб, які мають доступ до Порталу, у цілях забезпечення захисту викривачів, проведення належної перевірки за повідомленнями викривачів та виконання функції адміністратора. Обробка зазначених даних здійснюється на підставі Закону та не потребує згоди суб'єктів персональних даних.

Портал гарантує викривачам дотримання умов конфіденційності та анонімності, а також забезпечує доступ до інформації про стан та результати розгляду їх повідомлень.

Держателем та відповідальним за адміністрування Порталу є Національне агентство, яке встановлює порядок його ведення та здійснює захист інформації, що міститься в Порталі.

При цьому **доступ до Порталу мають викривачі в частині здійснення ними повідомлень та отримання інформації про стан і результати їх розгляду**, Голова та службовці Національного агентства відповідно до їх повноважень, визначених Законом, керівники та уповноважені особи організацій у частині повідомлень викривачів, розгляд яких віднесено до їх повноважень відповідно до Закону, інші уповноважені особи в частині інформації про статус викривачів у разі звернення викривача для отримання безоплатної правничої чи психологічної допомоги, визначеної Законом.

Таким чином, з метою забезпечення функціонування внутрішніх каналів організації підключаються до Порталу у визначеному Національним агентством порядку з урахуванням черговості підключення, а також забезпечують функціонування спеціальної телефонної лінії.

Варто звернути увагу, що до моменту підключення організацій до Порталу в організаціях продовжують приймати повідомлення через канали повідомлень, створені до прийняття рішення Національного агентства про початок роботи Порталу.

Порядок розгляду повідомлень

Відповідно до ч. 3 ст. 53² Закону повідомлення про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, інших порушень цього Закону, здійснене через зовнішні або внутрішні канали повідомлення такої інформації, підлягає попередньому розгляду уповноваженою особою *у строк не більше десяти робочих днів з дня внесення цієї інформації до Єдиного порталу повідомлень викривачів*.

З урахуванням графіка черговості підключення організацій до Порталу організації, які ще не підключені до Порталу, мають розглядати повідомлення, які надійшли будь-якими каналами повідомлень, у строки, визначені ст. 53² Закону, з дня надходження такого повідомлення до організації.

У разі якщо під час попереднього розгляду повідомлення встановлено, що воно не відповідає вимогам цього Закону, його подальший розгляд здійснюється у порядку, визначеному для розгляду звернень громадян, про що інформується особа, яка здійснила повідомлення.

Тема лекції: «Викривач: умови, за сукупності яких особа буде вважатися викривачем, здійснення повідомлення про корупцію»

Усі повідомлення, які отримані організаціями з дати початку роботи Порталу до моменту їх фактичного підключення до Порталу, мають бути внесені до Порталу *протягом 40 робочих днів* з моменту надання Національним агентством доступу керівнику організації до Порталу.

Відповідно до ч. 2 ст. 53² Закону вимоги до повідомлень (у тому числі анонімних) та порядок їх розгляду визначаються Законом. **Повідомлення підлягає розгляду, якщо наведена у ньому інформація містить фактичні дані, що вказують на можливе вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, інших порушень Закону, які можуть бути перевірені.**

Так, в абз. 6 та 11 ч. 1 ст. 1 Закону передбачено такі види правопорушень: **корупційне правопорушення** – діяння, що містить ознаки корупції, вчинене особою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 Закону, за яке законом встановлено кримінальну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність (зокрема, відповідно до примітки до ст. 45 КК України корупційними кримінальними правопорушеннями вважаються кримінальні правопорушення, передбачені ст.ст. 191, 262, 308, 312, 313, 320, 357, 410, у випадку їх вчинення шляхом зловживання службовим становищем, а також кримінальні правопорушення, передбачені ст.ст. 210, 354, 364, 364¹, 365², 368, 368³, 368⁴, 368⁵, 369, 369² КК України); **правопорушення, пов'язане з корупцією** – діяння, що не містить ознак корупції, але порушує встановлені Законом вимоги, заборони та обмеження, вчинене особою, зазначеною у ч. 1 ст. 3 Закону, за яке законом встановлено кримінальну, адміністративну, дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

Інші порушення Закону – це порушення встановлених Законом вимог, заборон та обмежень, які не підпадають під корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення та за які особа може нести дисциплінарну та/або цивільно-правову відповідальність.

Згідно з пп. 6, 8 ч. 6 ст. 13¹ Закону одним із основних завдань уповноважених підрозділів (уповноваженої особи) є розгляд повідомлень про порушення вимог Закону, у тому числі на підвідомчих підприємствах, в установах та організаціях, а також інформування керівника відповідного органу спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції про факти порушення законодавства у сфері запобігання і протидії корупції.

Таким чином, саме на уповноважений підрозділ (уповноважену особу) відповідного органу *покладено обов'язок розгляду повідомлень*, отриманих внутрішніми каналами, оцінка наявності фактичних даних у повідомленні.

Крім того, в юридичних особах, зазначених у ч. 2 ст. 62 Закону, розгляд повідомлень зазвичай покладається на особу, відповідальну за реалізацію антикорупційної програми.

Під час попереднього розгляду повідомлення уповноважені підрозділи (уповноважені особи) відповідно до ч. 2 ст. 53⁹ Закону мають право:

- **витребувати** від інших структурних підрозділів організації документи, у тому числі ті, що містять інформацію з обмеженим доступом (крім державної таємниці), та робити їх копії;
- **викликати** та опитувати осіб, дій або бездіяльності яких стосуються повідомлені викривачем факти, у тому числі керівника, заступників керівника організації;

Тема лекції: «Викривач: умови, за сукупності яких особа буде вважатися викривачем, здійснення повідомлення про корупцію»

- **вносити** подання керівнику організації про притягнення винних осіб до дисциплінарної відповідальності за порушення Закону;

- **виконувати** інші визначені законом повноваження, спрямовані на всебічний розгляд повідомлень викривачів та захист їхніх прав та свобод.

Попередній розгляд повідомлень, поданих через зовнішні або внутрішні канали повідомлення, відбувається у строк *не більше десяти робочих днів* з дня внесення інформації до Порталу.

Якщо під час попереднього розгляду повідомлення встановлено, що воно не відповідає вимогам Закону (*тобто не містить фактичних даних, які можуть бути перевірені*), його подальший розгляд здійснюється у порядку, визначеному для розгляду звернень громадян, про що інформується особа, яка здійснила повідомлення (абз. 2 ч. 3 ст. 53² Закону). У такому випадку виконавцем повідомлення слід визначити відповідний структурний підрозділ.

У разі якщо під час попереднього розгляду повідомлення встановлено, що воно *не належить до компетенції організації*, до якої надійшло, його розгляд припиняється. Про це необхідно поінформувати особу, яка здійснила повідомлення, та роз'яснити, до компетенції якого органу або юридичної особи належить розгляд чи розслідування фактів, викладених у повідомленні (абз. 3 ч. 3 ст. 53² Закону).

У разі якщо під час проведення попереднього розгляду *виявляються ознаки корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією*, матеріали передаються відповідному спеціально уповноваженому суб'єкту у сфері протидії корупції або Державному бюро розслідувань (абз. 7 ч. 3 ст. 53² Закону).

При цьому відповідно до ч. 6 ст. 53 Закону посадові і службові особи організацій у разі виявлення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення чи одержання повідомлення про вчинення такого правопорушення працівниками відповідної організації зобов'язані у межах своїх повноважень вжити заходів щодо припинення такого правопорушення та *негайно, протягом 24 годин*, письмово повідомити про його вчинення спеціально уповноважений суб'єкт у сфері протидії корупції (з урахуванням положень ст. 216 КПК України та ст. 255 КУпАП).

У такому випадку під «працівниками відповідної організації» потрібно розуміти працівників самої організації, а також підвідомчих організації працівників підприємств, установ та організацій.

Таким чином, повідомлення спеціально уповноваженого суб'єкта у сфері протидії корупції може бути здійснено як при отриманні повідомлення, так і при виявленні порушень під час попереднього розгляду такого повідомлення (за результатами проведеної перевірки чи розслідування викладених у повідомленні фактів).

У разі непідтвердження фактів, викладених у повідомленні, керівник або працівник уповноваженого підрозділу (уповноважена особа), відповідальна за проведення попереднього розгляду, може підготувати висновок (довідку, доповідну або службову записку) на ім'я керівника органу про те, що викладені у повідомленні відомості не підтвердились.

Тема лекції: «Викривач: умови, за сукупності яких особа буде вважатися викривачем, здійснення повідомлення про корупцію»

Якщо за результатами попереднього розгляду повідомлення викладена у ньому інформація підтверджується, *винні особи притягаються до дисциплінарної відповідальності* уповноваженим на це суб'єктом організації.

У такому випадку керівник або працівник уповноваженого підрозділу (уповноважена особа) має право внести подання керівнику організації, у якому зазначити результати попередньої перевірки та наголосити на необхідності притягнення винної особи до дисциплінарної відповідальності за порушення Закону.

Дисциплінарне провадження за повідомленням проводиться у строк *не більше 30 днів* з дня завершення попереднього розгляду. Якщо в зазначений строк перевірити повідомлену інформацію неможливо, строк дисциплінарного провадження *може бути продовжено до 45 днів*. Повторне продовження строку внутрішньої перевірки не допускається.

Водночас процедура здійснення дисциплінарних проваджень стосовно окремих категорій посад регулюється спеціальним законодавством (Законами України «Про державну службу», «Про службу в органах місцевого самоврядування», Дисциплінарним статутом служби цивільного захисту, Дисциплінарним статутом Збройних Сил України, Дисциплінарним статутом органів внутрішніх справ, Дисциплінарним статутом Національної поліції України тощо).

При цьому в проєкті наказу (розпорядження) про притягнення особи до дисциплінарної відповідальності за вчинення корупційного або пов'язаного з корупцією правопорушення, інших порушень вимог Закону, який готує кадрова служба та візує уповноважена особа, рекомендуємо *вказувати, які саме вимоги Закону порушено* (із зазначенням конкретної статті Закону).

Звертаємо увагу, що відповідно до абз. 9 ч. 3 ст. 53² Закону особі, яка здійснила повідомлення, надається детальна інформація про результати попереднього розгляду, а також дисциплінарного провадження (якщо воно проводилося) у триденний строк з дня завершення відповідного розгляду чи провадження.

Уповноважений з антикорупційної діяльності

Микола ЛІТИНСЬКИЙ